

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1° (μονάδες 15)

Το κοινό σημείο στο οποίο διαλέγονται τα κείμενα είναι το γεγονός ότι παρουσιάζουν τον θεσμό της οικογένειας ως έναν αναγκαίο θεσμό για την κοινωνικοποίηση του ατόμου και τη διατήρηση της κοινωνικής δομής. Κείμενο 1: «Αυτή τη διαδικασία αναλαμβάνουν αυτοί που θεσμικά επιφορτίζονται με αυτό το καθήκον, οι γονείς ή οι ενήλικοι που αναλαμβάνουν τη φροντίδα του παιδιού καθώς και οι εκπαιδευτικοί. [...] κοινωνικοποίηση συνειδητή και σκόπιμη, [...]καλούμε οικογενειακή αγωγή». Κείμενο 2: «Η συγκρότηση της οικογένειας δεν αποτελεί μονάχα μian ανάγκη δομής της κοινωνίας, ούτε μόνο μια σκοπιμότητα αγωγής των νέων ανθρώπων. Είναι και ανάγκη υπαρξιακή.»

Η πρόθεση των συντακτών δεν είναι κοινή, καθώς στο Κείμενο 1 στόχος είναι να αναδειχθεί ο ρόλος της παιδαγωγικής αλληλεπίδρασης για την κοινωνική διαμόρφωση του ατόμου, ενώ στο Κείμενο 2 στόχος είναι η παρουσίαση τρόπων για την υπέρβαση της κρίσης που διέρχεται ο θεσμός της οικογένειας. Κείμενο 1: «Μέσω της παιδαγωγικής αλληλεπίδρασης η κοινωνία δημιουργεί το κοινωνικό άτομο που της ταιριάζει και που θα ανταποκριθεί κάθε φορά στην ανάγκη της διαιώνισής της.» Κείμενο 2: «Για να είναι γόνιμος πνευματικά και δυναμικός ηθικά ο θεσμός της οικογένειας και για να μπορέσει να υπερνικήσει την κρίση που απειλεί τα θεμέλιά του, πρέπει να λειτουργεί ελεύθερα.» Επίσης, στο πρώτο κείμενο παρατηρείται η πρόθεση του συγγραφέα να πληροφορήσει για την έννοια και σημασία της παιδαγωγικής αλληλεπίδραση ως πτυχής της κοινωνικοποίησης του ατόμου, για αυτό χρησιμοποιεί και δηλωτική λειτουργία της γλώσσας. Αντίθετα, στο Κείμενο 2, το οποίο είναι απόσπασμα από στοχαστικό δοκίμιο, πρόθεση του συγγραφέα είναι να προβληματίσει τον δέκτη για την κρίση του θεσμού της οικογένειας και την αντιμετώπισή της από τους ανθρώπους και αυτό φαίνεται από τη συνυποδηλωτική σε αρκετά σημεία λειτουργία της γλώσσας.

Ερώτημα 2° (μονάδες 10)

Μεταφορική λειτουργία της γλώσσας:

1. γόνιμος πνευματικά και δυναμικός ηθικά ο θεσμός της οικογένειας,
2. να υπερνικήσει την κρίση,
3. που απειλεί τα θεμέλιά του,
4. η οικογένεια δεν είναι πια στον αιώνα μας θερμοκήπιο,
5. ζει τη δοκιμασία και την αναθεωρητική μανία της εποχής.

Η γλωσσική αυτή επιλογή δικαιολογείται από το είδος του κειμένου, το οποίο είναι δοκίμιο, στο οποίο ο δοκιμογράφος μπορεί να κινητοποιήσει συναισθηματικά τον δέκτη με τον μεταφορικό λόγο. Επιπλέον, πρόθεσή του είναι να προβληματίσει τον δέκτη στο θέμα της κρίσης του θεσμού της οικογένειας, επομένως επιλέγει τη συγκεκριμένη λειτουργία της γλώσσας, η οποία δίνει γόνιμο ερέθισμα για σκέψη, αφού πετυχαίνει να προβάλλει με έμμεσο τρόπο το μήνυμα και όχι ρητά, ξεκάθαρα.

Ερώτημα 3° (μονάδες 10)

Το Κείμενο 1 είναι επιστημονικό άρθρο, διότι χρησιμοποιεί επιστημονικό λεξιλόγιο/ειδική γλώσσα/ορολογία επιστημονική, π.χ. «παιδαγωγική αλληλεπίδραση» και κάνει βιβλιογραφικές αναφορές/επίκληση στην αυθεντία, π.χ. «Ο Γκότοβος (1985, σελ. 34) θα ορίσει ...»

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ο Φρανσίσκο επιλέγει να παραμείνει στο σπίτι των γονιών του και να μην μετακομίσει σε κάποιο άλλο σπίτι όπου θα ζει μόνος. Οι λόγοι αυτής της επιλογής είναι: νιώθει όμορφα με την οικογένειά του «μα του άρεσε η συντροφιά της οικογένειάς του», επίσης καταλάβαινε πως αν αποφάσιζε να φύγει αυτό θα προκαλούσε στενοχώρια στους γονείς του «κι επιπλέον δεν ήθελε να στεναχωρήσει δίχως λόγο τους γονείς του» και τέλος απολάμβανε την αγάπη των γονιών του «Ήταν αγαπημένη οικογένεια».

Εκφραστικά μέσα που αποτυπώνουν την επιλογή του:

- **Αντίθεση:** «Καμιά φορά του ερχόταν η επιθυμία να νοικιάσει μια ανεξάρτητη κατοικία, μα στο βάθος του άρεσε η συντροφιά της οικογένειάς του». Με την αντίθεση επισημαίνεται ότι η συντροφιά των γονιών υπερισχύει της επιθυμίας για ανεξαρτησία.
- **Περιγραφή:** «Το σπίτι των Λεάλ ήταν μικρό, παλιό, ταπεινό, διψασμένο για βάψιμο και για επισκευές ... σαν ηλικιωμένη γυναίκα, κουρασμένη και βασανισμένη από τ' αρθριτικά.»: Σε συνδυασμό με τη φράση «Ήταν μια αγαπημένη οικογένεια» αποδίδει το συναισθηματικό κριτήριο της επιλογής του ήρωα.
- **Μεταφορές:** «Όταν έφυγαν οι μεγαλύτεροι γιοι, οι Λεάλ ένωσαν το σπίτι να τους πέφτει μεγάλο, έβλεπαν ίσκιους στις γωνιές κι άκουγαν ήχους στο διάδρομο»: Σ' αυτό το σημείο της αφήγησης τονίζεται η αντίδραση των γονιών (δείγμα της αγάπης και δεσίματος της οικογένειας) κ.α.

Η συμφωνία ή διαφωνία του/της μαθητή/-τριας είναι στο πλαίσιο της προσωπικής τοποθέτησης, αρκεί να υπάρξει η απαραίτητη τεκμηρίωσή της.